

màntic, fonèticament obligaria al supòsit estirat pels cabells que el francès va pendre-ho d'Itàlia en l'època merovingia, quan allà encara FL- no s'havia convertit en fj- i potser CT s'hi havia canviat ja en -tt-. Que ja fóra suposar!

Arà bé, el fr. ant. *flotte* en el seu sentit nàutic és molt més freqüent que no se sol creure, perquè Jal ja en cita diversos exs. en Guillaume Guiart (1307), que no fóra de massa comprovar millor, però amb prou feines tindríem raó d'exigir-ho tractant-se d'una obra tan conscienciosa i de tanta erudició especialitzada en coses de mar; i en tot cas és ben segur el de Benoit, *Chronique des Ducs de Normandie* (c. 1170), que fins al meu llibre es va negligir inexplicablement: «cent nex arriba, ce m'est vis, / er seir au port de Veneris. / L'evesque a la merveille oïe / --- / enveie au port e a la mer / por si faite chose esprover: / cil virent la flote au rivage / e tante nef e tante barge / d'un mout forent espoëntez» (v. 1329, ed. C. Fahlin). Per tant s'imposa treure la conclusió que *flotte* 'colla d'èssers o coses' no és més que una aplicació figurada de *flotte* 'esquadra'; i el mot no sols no és italianisme a França sinó que des de França va passar a Itàlia, on és molt menys freqüent, i on ja la inicial fl- denuncia la seva provenença estrangera.

Així ja no queda cap obstacle que s'oposi a l'etimologia escandinava d'A. Sjögren (*Rom.* LIV, 387-9), adoptada per Wartburg, puix que l'esc. antic *floti* (=al. *flosse*) 'rai, lligada de troncs per a flotació' tenia ja, no sols aquest, sinó de més a més el sentit d'"esquadra, estol naval' (Cleasby-Vigfusson), que també apareix en francès antic, des del S. XIII. Qui sap si ja un mot dels vikings més que dels normands del ducat de Normandia; en tot cas, uns i altres, protagonistes en aquesta matèria, en aigües atlàntiques. Com en tants termes nàutics, el mot francès es propagà aviat cap al Migjorn: ja el trobem en dos textos medievals de Bordeus, i d'allà estant va passar al castellà i al port. *frota*, llengües on tot el vell vocabulari naval (quan no és de procedència catalana, i uns pocs italianismes tardans) prové del francès.

En efecte no hem de perdre de vista que el nucli naval-coster d'Oléron-Rochelle és una de les grans deus del llenguatge nàutic d'Europa tota, i que els *Rôles d'Oléron* són tant o més antics que el nostre *Consolat*: deu més influent encara que la nostra, pel que fa a noms de coses, per bé que el *Consolat* ho sigui potser encara més en institucions de dret i mercantilitat marítima. No vacillem, doncs, tampoc a admetre que en català *flota* sigui una vella importació de França, i que des d'antic proliferés semànticament, conservant-se millor entre nosaltres en les accs. secundàries que en la nàutica etimològica.

En l'acc. 'munició de coses o persones', en efecte, va passar també des del francès, més o menys, a totes les llengües hispàniques: en castellà es troba almenys en un parell de clàssics dels Ss. xv i xvi (*DECH*); el gal·lec. D. Sarmiento diu l'any 1746, que va afegir-se a una *flota* de 120 bèsties que transportaven cada una 6000 pessos des del Ferrol a Madrid. En italià l'acc.

nàutica es degué reforçar molt per imitació del castellà i portuguès, com sigui que apareix primerament a la darrerria del S. xv i primera del xvi, i en traduccions d'aquestes llengües o en escrits redactats a la nostra Península (Zaccaria, Bertoni, *ZRPh.* xxxii, 632; *ARom.* xxiii, 357). I des del romànic va propagar-se també al baix i alt-alemany (1386, veg. *MLN* xxxvi, 485-6).

DERIV.: De l'acc. general. +*Flot* 'grup, bosquet': «dalt del turó hi ha un *flôt* d'arbres», Vilanova de Sau (1935). *Flotó*, mot usat sobretot a Osona i altres comarques al N. de Barcelona, que sembla haver usat Verdager en l'esborrall de l'*Atl.*, de 1867: «Fa 'l darrer plò ab sas belles Hespèrides, que moren, / en trist *flotó* arraulides, dessota 'l taronger, / y a l'ombra en què sas glòrias y sas delícias foren, / calabres tot deixant-las, encara 'l torna a fer» (v, 27b),¹ no recollit per cap lexicògraf fins al *DAG.* («multitud, grupo, pilot: un *flotó* d'arbres, de bolets»); ja c. 1920 havia jo sentit un *flotó* de pins pel Maresme, i el 1936 «a dalt del turó hi ha un *flutó* de pins» a Malla, aquell *flutó* d'ábràs a StVicenç de Torelló; AMALcover ho troba a les Guilleries per 'clapa de sembrat' i a Mallorca per a 'aplec petit de persones o d'animals' (*BDLC* ix, 296); *aflotonar*, -onament. +*Aflotat* 'en munició confusa': «m'hisquen *aflotats* del cor, com acostumen, sinó ab molt bon orde y limitadament, majorment les hores que-y ha molt bon poble en dita Isglésia, perquè del exir axí *aflotats* y ab impetu molts resten escandalizats», Girona, a. 1541 (*BCEC*, 1910, p. 51).

+*Flotaire* i +*flotejar* val. (no Escrig 1851, dicc. MGadea ni *AlcM*) sembla amb el sentit de 'fat, jactanció', 'jactar-se' (potser no sense relació amb el sentit de l'anterior, o bé amb el de 'surar', cf. angl. *buoyant*): «lo fat, vanitos y tonto, qu'és el que que fon rey de la creació --- mereixia per flatós y *flotayre* que Déu el castigara» (més que més notable per la rarsa del sufix agent en -aire a València: ¿mossarabisme de -ARIUS?), «qui és molt cumplit de paraules / y en les òbres escasseja, / una vòlta que el coneixen / tots se burlen quant *floteja*», MGadea (*Terra del Xè* II, 64; III, 121).

Del sentit marí. No existeix un cat. *flot* 'onada' (barbarisme ocasional del pastitx dantesco de Febrer); *flot*, a- 'surant', expressió acastellanada poc recomanable.

Flotar 'surar' [Escrig 1851; c. 1880, T. Llorente; *DOrt.* 1917; manca encara en Vogell], mot recent i poc genuí en català, pres del francès *flotter* 'surar' [c. 1100], provinent de la mateixa arrel germànica que va donar *flotte*, si bé es creu que el verb vingué del francic més aviat que de l'escandinau (cf. neerl. mj. *vloten* 'anar en vaixell', 'nedar', *vlot* 'onades, onatge'): en realitat no s'ha pogut establir el detall en la filiació del verb *flotter*, i com sigui que la hipòtesi d'un verb francic *FLÔTAN té bases molt frèvols,² sembla més aviat que es tracti d'un derivat francès del substantiu *flots* 'onades, onatge' [mj. S. XII], provinent del substantiu francic que correspon al neerl. mj. *vlot* i fins recolzant alhora en *flotte* 'estol' (veg. la discus-